

DE KWESTIE

Biomassa als alternatief voor Russisch gas?

Christian Rakos

Hoewel de milieucmissie van het Europees Parlement tegen het subsidiëren van biomassa stemde en ook het Nederlandse kabinet 'om' is, lijkt de Europese Commissie toch vast te houden aan het stoken van hout voor onze energievoorziening. Eurocommissaris Frans Timmermans ziet biomassa als alternatief voor het Russisch gas waar de EU zo graag van af wil. Moet Timmermans doorpakken? Christian Rakos vindt van wel; biomassa helpt mens en natuur, redeneert hij. Fenna Swart schetst een andere kant van hout als energiebron.

Fenna Swart

Waarom zou je al dat hout niet gebruiken?

Naarmate kinderen ouder worden, hebben ze meer ruimte nodig. Hetzelfde geldt voor bomen. Jonge bossen groeien erg dicht en er is behoefte aan ruimte tussen de bomen als ze volwassen worden. Het verwijderen van kleine stengels helpt het bos te versterken en verhoogt de biodiversiteit naarmate er meer licht op de bosbodem komt. Deze zogenaamde uitdunningsoperaties worden meestal handmatig gedaan waardoor ze duur zijn. Veel bossen in Europa en ook in Noord-Amerika worden om die reden niet goed uitgedund. De mogelijkheid om deze dunne stengels te gebruiken voor energie creëert een inkomen voor boseigenaren en stimuleert een goede verzorging van het bos.

Stadsverwarming

In Oostenrijk worden meer dan tweeduizend dorpen verwarmd door kleine stadsverwarmingssystemen die houtsnippers uit dunning gebruiken als brandstof. Toch bedraagt de achterstand bij het uitdunnen meer dan 80 miljoen m³ in Oostenrijk. Deze hoeveelheid hout zou uit de bossen moeten worden verwijderd om een gezonde groei te garanderen. Waarom zou u het niet gebruiken om gas uit Rusland te vervangen, aangezien de moderne verbrandingstechnologie voor houtsnippers of pellets emissiewaarden bereikt die vergelijkbaar zijn met die van

olie- en gasketels? Wanneer een volwassen stuk bos wordt gekapt om hout te produceren - het meest waardevolle en veelzijdige natuurlijke materiaal dat we hebben - komen er veel restanten vrij: takken, boomtoppen, bomen die gedeeltelijk verrot of onbruikbaar zijn voor houtproducten. Als we ze op de bosbodem achterlaten, zullen ze ontbinden en dezelfde hoeveelheid CO₂ vrijgeven als wanneer we ze voor energie gebruiken. Ten slotte, als we hout in zagerijen verwerken tot constructiehout, produce-

Jaar na jaar staat er meer in de bossen

ren we een stroom van reststoffen die ook voor energie kunnen worden gebruikt. Veel van dit materiaal wordt tegenwoordig in Europa gebruikt voor de productie van pellets.

Bosvoorraden

Op basis van de meest recente gegevens van Forest Europe gebruiken we momenteel slechts 73% van de jaarlijkse groei van hout in onze bossen. Jaar na jaar staat er meer hout in onze bossen. Hetzelfde geldt voor het belangrijkste inkoopgebied van biomassa in het zuidoosten van de VS, waar de bosvoorraden de afgelopen twee decennia met 20% zijn toegenomen.

Omdat veel papierfabrieken in Noord-Amerika de afgelopen vijftien jaar zijn gesloten vanwege de afnemende vraag naar krantenpapier, bleven enorme hoeveelheden hout - 150 miljoen m³ jaarlijkse oogst - ongebruikt. Dat is 80 miljoen ton pellets per jaar.

Russische gasimport

Deze hoeveelheid hout komt overeen met 25% van onze Russische gasimport. Waarom zou je het niet gebruiken voor energie in plaats van het in het bos te laten rotten of zelfs te verbranden om het gevaar

voor bosbranden te verminderen, zoals het geval is in Canada? Natuurlijk moeten we bijzonder voorzichtig zijn met het behoud van biodiversiteit en

gezonde bossen en natuurlijk zal hout nooit in alle energiebehoeften van onze samenlevingen kunnen voorzien. Maar het kan een waardevolle rol spelen voor klimaatbescherming, zoals het IPCC (het klimaatpanel van de Verenigde Naties) in zijn laatste rapport heeft herhaald. Door te spreken in termen als 'bomen verbranden', wordt een verstandige omgang met natuurlijke hulpbronnen weggezet als misdadig. Dit is niet nodig.

Dr. Christian Rakos is president van de World Bioenergy Association, ceo van de Save Energy Austria GmbH en ceo van proPellets Austria

Biomassalobby kent maar één doel: geld

Biomassa is geen alternatief voor Russisch gas. Gesubsidieerd bossen kappen en opstoken voor energie is bedacht door de bosbouwindustrie, gestimuleerd door energie-industrie en geaccordeerd door de politiek. Met slechts één doel: geld verdienen. Met dank aan de biomassasubsidies, €17,5 miljard op jaarbasis voor Europa. Juist daarom prijke onze nieuwe minister Rob Jetten (D66) vorige maand, na jarenlang trainen, de 'groene' bubbel door: geen geld voor 'nieuwe' biomassaprojecten.

Hoewel de subsidiestop (nog) niet geldt voor 'bestaande' subsidies en biostook in kolencentrales doorgaat (en dus grootschalige houtimport uit Baltische Staten en VS) lijkt het *point of no return* wel gepasseerd. Nederland, als eerste land, erkent hiermee namelijk niet alleen de desastreuze effecten op klimaat, biodiversiteit en luchtkwaliteit, maar zet tevens de toon en daagt Brussel uit.

Fixatie

Dat dit nodig is blijkt uit de aanhoudende fixatie van Frans Timmermans en zijn adjutant Diederik Samsom om biomassa te behouden - onder het mom van 'groen' - én verder op te voeren, onder recent toegevoegde noemers van 'corona' en 'oorlog'.

Onder druk van de bosbouwindustrie in de noordelijke lidstaten (Scandinavie en Baltische Staten)

voegde Timmermans, begin deze maand, een alinea toe over biomassa aan zijn nieuw gelanceerde *REPower EU-plan*: biomassa zou goed zijn voor '60% van de hernieuwbare energie in de EU'. Zolang, volgens Timmermans, de 'aangescherpte duurzaamheidsriteria' worden toegepast, kan een 'verhoogd gebruik van bio-energie (biomassa) bijdragen aan het vervangen van Russische geïmporteerde fossiele brandstoffen'.

Saillant detail: die alinea werd toegevoegd ná verschijning van een persbe-

Geen garantie op hergroei of schone lucht

richt van IEA Bioenergy (biomassa-industrieel genootschap) met de duidelijke boodschap aan Timmermans: zonder biomassa geen klimaatdoelen. Merkwaardig, omdat tegelijkertijd het IPCC oproept om sneller koolstof te reduceren en de Europese milieucmissie vorige week nog stemde vóór het verminderen van biomassasubsidies.

We zien hier politieke en economische belangen die haaks staan op onze behoefte aan energiezuiverheid, energieonafhankelijkheid en beperking van de klimaatverandering. Zo zijn in de 'aangescherpte duurzaamheidsnormen' geen criteria opgenomen die

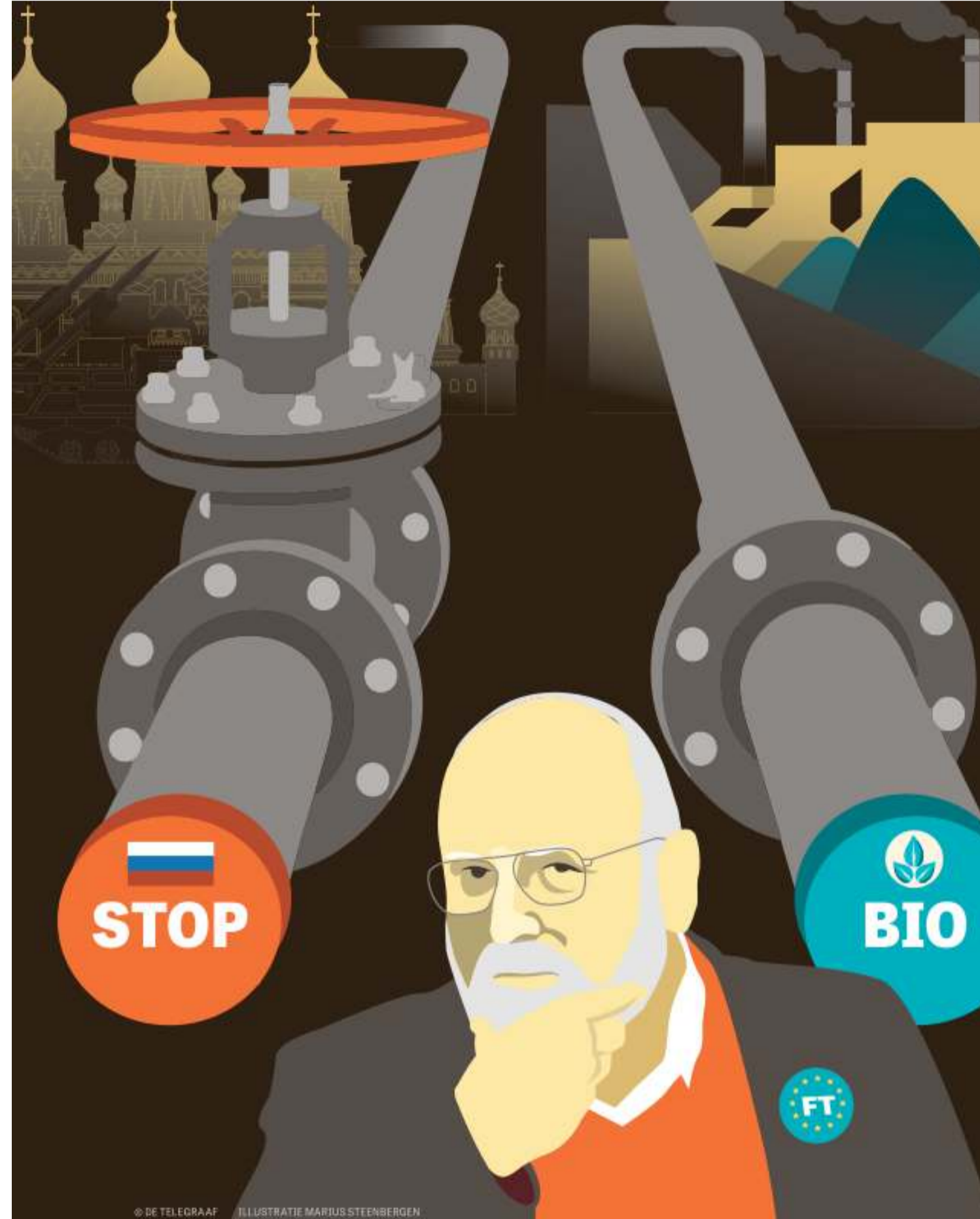
voldoende hergroei (van bossen) garanderen noch schone lucht. Er is dus geen potentieel voor energieproductie uit bosbiomassa, tenzij we van plan zijn al onze bossen te verbranden, inclusief de bossen in Siberië en Amazone. Vervangen van slechts 10% van de Russische fossielen zou een toename van 60% in boskap vereisen. Wie dit voorstaat, heeft geen begrip van eenvoudige rekenkunde.

Investeren

Beter is het om de miljarden biomassasubsidies te investeren in echte CO₂-vrije technieken. Dan kunnen we de huidige status quo van 'geen alternatieven' opheffen en wordt op termijn de energierekening lager.

Natuurlijke bossen kunnen twee tot drie keer zoveel koolstof opslaan als beheerde bossen. Het blijven stimuleren van biomassa (boskap en -verbranding) verlaagt de natuurlijke opname van koolstof. Dit lijkt dus niet de meest slimme strategie die ons zal leiden naar natuurlijke, veerkrachtige bossen, noodzakelijk als buffer en toevluchtsoord voor onze nog overgebleven biodiversiteit.

Dr. Fenna Swart is voorzitter Comité Schone Lucht en verbonden aan Universiteit Leiden

DIT ZEGGEN ANDEREN

WAT VINDT U? REAGEER OP WWW.WUZ.NL

ANNA BORG, CEO VAN ENERGIELEVERANCIER VATTENFALL, IN DE TELEGRAAF:

„In Zweden is steun voor het gebruik van biomassa voor energiecentrales vrij groot, maar ik snap de gevoeligheid in Nederland. Het is moeilijk om een gelijkwaardig alternatief te vinden. (...) Er is, qua kracht als energiebron, geen alternatief anders dan doorgaan op gas.”

JAN-PETER NAP, LECTOR LIFE SCIENCES, OP HANZE.NL:

„Groen gas, gas gemaakt uit biomassa, is een goed alternatief. (...) Er is veel meer biomassa. GFT-reststromen bijvoorbeeld en bermgras langs wegen. Daar gebeurt nog niet zoveel mee.”

JOHN KERKHOVEN, QUINTEL INTELLIGENCE:

„Voor de volledige onafhankelijkheid van fossiele brandstof-

fen krijg je (...) afhankelijkheid van biomassa terug. Die zul je moeten importeren van landbouwgronden in Oost-Europa en productiebossen in Canada. Dat is problematisch.”

NEDERLANDSE VERENIGING DUURZAME ENERGIE, OP NVDE.NL:

„Duurzame alternatieven voor biomassa zijn op korte termijn onvoldoende beschikbaar, zeker om te voorzien in de piekvraag naar warmte in de

winter. De beschikbare alternatieven zijn bovendien aanmerkelijk duurder dan duurzame biomassa. Volgens onderzoek van TNO leidt dit tot een kostenstijging van 1,7 tot 2,6 miljard euro.”

VLADIMIR POETIN, PRESIDENT RUSLAND:

„Het opgeven van Russische energiebronnen betekent dat Europa systematisch de regio wordt met de hoogste energiekosten ter wereld.”

door Paul Jansen

IN HET VIZIER
DE WEEK VAN DE HOOFDREDACTEUR

List en bedrog bij Schiphol-topman

Schiphol is van nationale trots tot nationale schande geworden. Taferelen van ellenlange rijen, boze reizigers, opstootjes en gemiste vluchten stapelen zich op. Het is een groot nieuwsonderwerp. Maar hoe bericht je over een bedrijf dat als een oester dichtklapt en waar de directie duikt?

Het voor de hand liggende antwoord is uiteraard: stuur een journalist naar de luchthaven. Dat hebben we ook steeds gedaan. Verslag doen, laat staan filmen voorbij de incheckbalies is lastiger, gezien de restricties. Dan maar een ticket gekocht en een dagje mee schuifelen met de meute.

Het Schiphol-leed zet ook de schijnwerpers op de directie, onder leiding van oud-PvdA staatssecretaris Dick Benschop. Toen deze krant eind april signaleerde dat hij in geen velden of wegen te bekennen was te midden van alle commotie, zocht zijn directeur corporate affairs contact met de hoofdredactie. De Schiphol-baas had corona, dat was tegen onze verslaggever gezegd, en toch hadden we dit verhaal geschreven. Dat kan toch niet?, vond de zegsman.

De feiten bleken anders. Schiphol had de dagen ervoor steeds de indruk gewekt dat Benschop een interview zou overwegen zonder gewag te maken van

Benschop vloog luttele uren na coronamelding

een besmetting. Toen corona uiteindelijk plots als reden voor zijn onbereikbaarheid werd opgevoerd was de verslaggever gevraagd dit niet te publiceren. Dat bevestigde. Later werd duidelijk waarom er zo geheimzinnig werd gedaan: luttele uren nadat de Schiphol-zegsman zich op vrijdagavond om half tien had beklagd over onze kritische berichtgeving en meldde dat 'Dick Benschop corona heeft', vloog deze zaterdagochtend met zijn gezin voor een vakantie naar Portugal. Schiphol beweert nu dat Benschop toen niet vierentwintig uur klachtenvrij was.

Verslaggevers Yteke de Jong en Koen Nederhof ontdekten daarna dat Benschop vaker op pad was terwijl zijn Schiphol 'in lichterlaaie' stond. Zo dook hij op in ons Stan Huygens Journaal, nadat hij in Washington een prijs in ontvangst had genomen. Vervolgens toog Benschop naar het World Economic Forum in Davos, terwijl op Schiphol de chaos toenam en zelfs vechtpartijen uitbraken. Een woordvoerder probeerde de reis recht te praten met het argument dat Benschop 'altijd gaat'. Toen deze krant niettemin Benschops hernieuwde afwezigheid online publiceerde, kondigde Schiphol een uur later diens terugkeer aan.

Schiphol als de firma list en bedrog? Ondertussen mag luchthavenpersoneel de rommel opruimen. Marechaussee en beveiligers werken zich uit de naad voor onze veiligheid en krijgen de woede van gefrustreerde reizigers over zich heen. Graag hadden we hun kant van het verhaal verteld. Maar helaas durft geen beveiligingsbedrijf mee te werken. Dat is een gemiste kans. Deze mensen verdienen namelijk een pluim.